

שאלת שאלות המקדמות את השיחה

הכנת מצגת: רונית דינור

האם את/ה זוכר/ת איזו שאלה טובה שאלת היום מישהו/מישהי?

האם מישהו/מישהי שאל/ה אותך היום, שאלה טובה?

**כחונך/ת, עד כמה הינך משקיע/ה מחשבה בניסוח השאלות,
בנושא שעליו את/ה מתכנן/ת לשוחח עם התלמיד/ים?**

**כחונך/ת, יש חשיבות גדולה לאופן שבו את/ה מנסח/ת את השאלות במהלך המפגשים עם התלמיד/ים.
שאלה טובה תאפשר לתלמיד/ה להביא את עצמו/ה לידי ביטוי באופן מיטבי.
לפיכך, יש סוגים שונים של שאלות והשימוש המושכל בהן , מהווה מרכיב חשוב בניהול שיחה רגשית –
חברתית או לימודית.**

מהי שאלה טובה?

השאלה "מה שואלים עכשיו?" ראוי שתישאל כל הזמן ותוצב כתמרור בראשו של המדריך.
העיסוק בשאלה זו מחדד את הצורך הן ברפרטואר שאלות שיסייעו למדריך לשאול את
השאלה הנכונה בזמן הנכון, והן בחשיבה בזמן הדיאלוג.

"שאלות טובות" הן שאלות המובילות ליצירת ערך בהיבטים אלו:

✓ פיתוח הבנה מערכתית

✓ פיתוח חשיבה רפלקטיבית וביקורתית

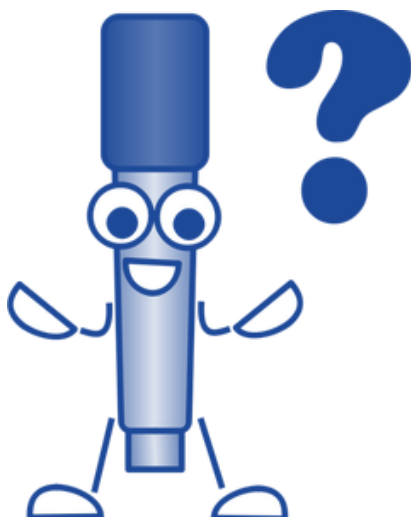
✓ עידוד לחשיבה פורצת דרך

✓ יצירת השראה

✓ פענוח מצבים ויצירת בהירות

✓ יצירת פתרונות

✓ היכרות והבנה עצמית

מתוך: אבני ראשה, שאלת שאלות בהדרכה האישית, יעל שלסינגר

סוגי שאלות

שאלה סגורה:

לשאלה סגורה יש בדרך כלל, רק
תשובה אחת, והיא מזמינה את
התלמיד/ה לענות ב"כן" או "לא",
"נכון" לא "נכון", או, תשובה של
2-3 מילים. לדוגמא:

- האם הכנת שעורים?
- את/ה רעב?
- הבנת את החומר הנלמד?
- היה לך קשה?

שאלה פתוחה:

לשאלה פתוחה יש מספר
תשובות והיא מזמינה את
התלמיד/ה לתת תשובה
מורחבת, עמוקה, המבטאת
מחשבות על... תיאור, "סיפור",
רגשות, הסבר וכד'. לדוגמא:

- מה קרה לך כשהיית שם?
- מה דעתך על המצב?
- איך אתה היית רוצה ש...?

מהי שאלה פוריה?

ע"פ יורם הרפז, הפדגוגיה של השאילה מעמידה את השאלה במרכז של ההוראה והלמידה.

היא מסיטה את ההוראה מהמכוונות שלה ל"תשובה נכונה" למכוונות ל"שאלה פורייה".

שאלה פורייה הוגדרה כשאלה בעלת שש תכונות יסודיות:

- שאלה פתוחה -** שאלה שיש לה כמה תשובות שונות שלעיתים גם סותרות זו את זו.
- שאלה מערערת -** שאלה שחושפת קונפליקטים, מעלה ספקות, ונדרשת חשיבה על שורשי הדברים
- שאלה עשירה -** שאלה שדורשת תשובה המסתמכת על מחקר וידע. שאלה שנגזרות ממנה שאלות נוספות.
- שאלה מחוברת -** שאלה הרלוונטית לשואלים ולחיי היום יום שלהם
- שאלה טעונה -** שאלה שיש בה ממד אתי; לשאלות בעלות משמעות אתית יש מטען אמוציונלי ומטאפיסי חזק, שיש בכוחו להניע למידה ומחקר.
- שאלה מעשית -** שאלה שניתן לעבד לשאלת מחקר; שאלה שיש עליה מידע נגיש לתלמידים

הבחנה בין סוגים שונים של שאלות פתוחות:

- ♣ שאלות אינפורמציה - "כמה זמן זה כבר מציק לך?", "מה היה הציון הכי נמוך שלך?"
- ♣ שאלות הרחבה - "אילו סיבות נוספות יכולות לגרום לכך?"
- ♣ שאלות לחיפוש אחר הוכחה - "מה גורם לך להאמין שזה נכון?"
- ♣ שאלות להבנת התלמיד - "מה הרגשת?" "מדוע זה חשוב לך?" "מה הכי קשה לך?"
- ♣ שאלות גישוש - "למה את/ה מתכוון/ת?" "למה את/ה חושב/ת ככה?"
- ♣ שאלות הסבר - "אילו תנאים צריכים להיווצר על מנת שהתופעה תחזור על עצמה?"
- ♣ שאלות השוואה - מה ההבדל, לדעתך, בין ____ לבין ____?"
- ♣ שאלות בראיה קדימה - "מה תעשה בשלב הבא?", "מה היית רוצה שיקרה בסוף השנה?"
- ♣ שאלות תיאור - "מה ראית כשזה קרה?", "איך זה נראה?"
- ♣ שאלות לקידום הדיון - "מי חושב אחרת?" "מה דעתך על העמדה שהוצגה?"
- ♣ שאלות חקירה – "למה עשית את זה?"
- ♣ שאלות להמשגה וסגירת דיון - "איך הרעיון קשור לחיי היום יום שלכם?" "איזה ערך עומד מאחורי הנושא?"

ממה מומלץ להימנע?

על מנת להימנע ממצבים של דחיקת התלמיד/ה לפינה, ע"י שאלות "חקירה", שנותנות תחושות של חוסר שביעות רצון או חוסר סבלנות מצד החונך/ת, חשוב להקפיד על ניסוח השאלות. באמצעות ניסוח ראוי של השאלות ניתן להגיע לתוצאות טובות יותר: שיתוף פעולה ופתיחות גבוהה יותר של התלמיד/ה. לפניך דוגמאות לחלופות לשאלות "חקירה":

שאלות "חקירה"	חלופות לשאלות "חקירה"
למה עשית את זה?	מה היו הסיבות לבחירה שלך לעשות זאת?
כמה אחוזים מהזמן אתה מצליח?	מה אתה רואה, שמאפשר לך להבין שאתה מקבל את התוצאות להן אתה מצפה?
האם עדין יש לך קושי עם _____ החדש?	אלו חלקים ב_____ החדש נראים לך מאתגרים במיוחד?
מה גורם לך לחשוב כך?	איך הגעת לתשובה הזאת?
למה התנגדת לעבוד בקבוצה?	מה יש בעבודת הקבוצה שמקשה עליך?

ניהול שיחה/דיון – שלבים בשאילת השאלות

מיומנויות שהחונך/ת נדרש/ת
להן בעת שאילת השאלות

✓ הקשבה והכלה

✓ עידוד

✓ איסוף, שיקוף הנאמר

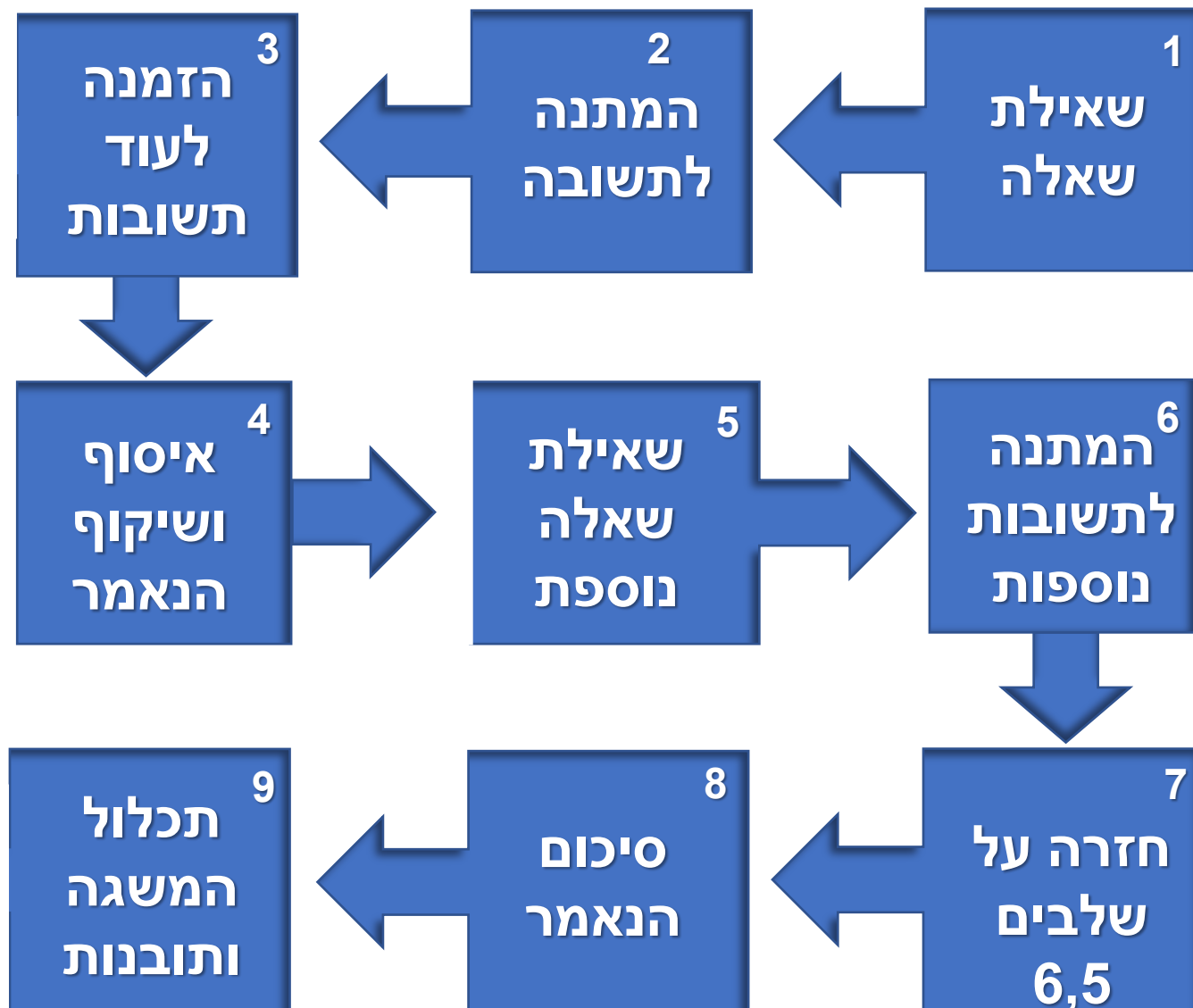
✓ שיתוף מקסימום תלמידים

✓ יכולת להפנות שאלה למי
שחושב אחרת

✓ לתת מקום לדעת מיעוט

✓ קישור בין הנאמר לנושא הדיון

✓ יכולת לסכם (לתכלל), להמשיג

הפניה לחומרי עזר:

שאלת שאלות בהדרכה אישית, אבני ראשה

<https://avneyrosha.org.il/resourcecenter/resoursesdocs/%D7%A9%D7%90%D7%99%D7%9C%D7%AA%20%D7%A9%D7%90%D7%9C%D7%95%D7%AA%20%D7%91%D7%94%D7%93%D7%A8%D7%9B%D7%94%20%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%99%D7%AA.pdf>

הבחנות בין סוגים שונים של שאלות

<https://in.bgu.ac.il/humsos/pedagogy/DocLib/%D7%94%D7%91%D7%97%D7%A0%D7%95%D7%AA%20%D7%91%D7%99%D7%9F%20%D7%A1%D7%95%D7%92%D7%99%20%D7%A9%D7%90%D7%9C%D7%95%D7%AA%20%D7%A9%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%9D.pdf>

פורטל עובדי הוראה , מרחב פדגוגי, עידוד שאלת שאלות על ידי עידוד שאלת שאלות על ידי התלמידים

<https://pop.education.gov.il/teaching-practices/search-teaching-practices/encourage-students-to-ask-questions>

הגיע זמן חינוך, שאלות אפקטיביות שרותמות את התלמידים ללמידה

<https://www.edunow.org.il/article/2795>

ניהול דיון, מיכל שודל

<https://tlc.huji.ac.il/sites/default/files/tlc/files/discussion.pdf>